

Вид документу	Документ і його суть
Постанови ЄС	№ 178/2002 «Встановлення загальних принципів і вимог харчового законодавства, створених Європейською Владою Безпеки харчових продуктів і встановлюючи принципи з питань нешкідливості харчових продуктів».
	№852/2004 «Щодо гігієни харчової продукції».
	№ 853/2004 «Встановлення специфічних правил щодо гігієни харчової продукції».
Розпорядження	Наказ Міністерства аграрної політики України «Про за-

and similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetma

Підприємства можуть (за бажанням чи обов'язково) пройти випробування на вміст генетично модифікованих організмів в продукції. У результаті підприємство отримує результат випробувань — рис. 1 (на прикладі тушки курчат бройлерів 1 категорії ТМ «Гаврилівські курчата»).

Документи, якими контролюються якість і безпечність м'ясопродукції, з боку державних органів, що використовують на підприємствах України, подано у табл. 2.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про підтвердження відповідності».
2. ИСО 9001 для чайников — <http://www.prostokachestvo.ru>
3. Мороз Л. А., Чухрай Н. Т. Маркетинг. — 2-е вид. — Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2002. — 244 с.
4. Протокол випробувань харчової продукції № 12544/11-х Держспоживстандарту України.

Тарасова К. І.,

науковий керівник — **Кругла М. М.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ.

АНАЛІЗ ВИТРАТ, ОБСЯГУ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРИБУТКУ: ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ

Основна мета аналізу взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку полягає у системному дослідженні їх взаємозв'язку з

метою визначення оптимальної структури витрат; величини прибутку при певному обсязі реалізації; обсягу реалізації, який забезпечує відшкодування всіх витрат та отримання бажаного прибутку; впливу зміни величини витрат, обсягу та ціни реалізації на прибуток підприємства [1].

Економічна модель аналізу «витрати — обсяг діяльності — прибуток» базується на абстрактному відображенні реальних умов господарювання підприємства, що в подальшому дозволяє приймати ті чи ті рішення в реальності. Проте існують певні обмеження щодо застосування цієї моделі, повинен виконуватися ряд припущень. А саме:

1) Аналіз передбачає, що фактором витрат і доходів є лише обсяг діяльності (обсяг продажу), а решта факторів (ціна, технологія тощо) не змінюються впродовж аналізованого періоду. Якщо ж відбуваються зміни у продуктивності виробництва, номенклатурі, цінах, методи виробництва, то це може суттєво вплинути на доходи та витрати підприємства. Зокрема, навіть якщо обсяг діяльності залишається незмінним, постійні витрати можуть зростати внаслідок зростання частки складних виробів. Якщо вказані зміни є значними, результати аналізу «витрати — обсяг діяльності — прибуток» виявляться помилковими. Тому на стадії планування доцільно здійснювати аналіз окремо для кількох ситуацій, які враховують ймовірні припущення щодо динаміки інших змінних факторів.

2) Аналіз можна застосувати за умов виробництва одного продукту або постійного співвідношення кількох продуктів у комбінації їх продажу. Тож якщо мають місце зміни у комбінації продажу, слід внести відповідні корективи в результати початкових розрахунків.

3) Аналіз взаємозв'язку «витрати — обсяг діяльності — прибуток» передбачає, що всі постійні витрати вираховуються з доходу звітного періоду. Якщо підприємство застосовує калькулювання повних витрат, тоді розглянута вище методика аналізу може бути застосована лише за відсутності змін у товарних запасах. Якщо обсяги виробництва та продажу не збігаються, точка беззбитковості за умов використання методу калькулювання повних витрат залежатиме від наступних факторів: фактичного обсягу продажу; фактичного обсягу виробництва; обсягу виробництва, на підставі якого встановлено ставки розподілу постійних виробничих накладних витрат.

4) Сукупні витрати та дохід є лінійною функцією випуску продукції. Лінійний зв'язок між змінними витратами на одини-

цю, ціною і обсягом діяльності, а також незмінність величини постійних витрат зберігаються лише за умов релевантного діапазону діяльності підприємства та в межах короткого відрізка часу. Застосування аналізу щодо діяльності за межами релевантного діапазону може призвести до хибних результатів.

5) Оскільки в основу аналізу покладено розподіл витрат на змінні та постійні, точність аналізу залежить від того, наскільки надійною є функція витрат.

Наведені припущення певною мірою обмежують можливості аналізу «витрати — обсяг діяльності — прибуток». Однак обережне застосування такого аналізу дозволяє отримувати необхідну інформацію для планування, ціноутворення та прийняття інших управлінських рішень [2].

Ключовими елементами аналізу «витрати — обсяг діяльності — прибуток» є дослідження маржинального доходу; точки беззбитковості; запасу міцності; операційного важіля.

Маржинальний дохід являє собою різницю між доходом від реалізації та змінними витратами підприємства. Маржинальний дохід може називатися маржинальним прибутком, граничним або додатковим доходом. Чим більший обсяг реалізації, тим вищий маржинальний дохід отримає підприємство, і тим більша величина увійде до прибутку після покриття постійних витрат. Маржинальний дохід буває загальним і в розрахунку на одиницю продукції.

Точка беззбитковості (критична точка, точка рівноваги, мертва точка) — це обсяг діяльності, за якого виручка від реалізації продукції (робіт, послуг) дорівнює сукупним витратам, тобто обсяг діяльності за якого підприємство не має ні прибутку, ні збитку. Точка беззбитковості показує мінімальний обсяг продажу, необхідний для здійснення беззбиткової роботи. Для визначення точки беззбитковості застосовується методи рівняння, маржинального доходу та графічний метод.

Запас міцності характеризує наскільки очікуваний чи фактичний обсяг реалізації перевищує критичний обсяг продажу (точку беззбитковості). Запас міцності показує граничну величину можливого зниження обсягів продажу без ризику зазнати збитків. Чим більшим є запас міцності, тим надійніше становище господарюючого суб'єкта на ринку і тим менш вразливим є підприємство до коливань попиту та зростання витрат. Показник запасу міцності усуває вплив масштабу підприємства і дозволяє порівнювати підприємства із різними обсягами діяльності.

Операційний важіль або виробничий леверидж — інструмент управління операційним прибутком, заснований на вивченні

співвідношення постійних і змінних витрат. Чим нижче частка постійних витрат у загальній сумі витрат підприємства, тим у більшому ступені змінюється величина прибутку щодо темпів зміни валової виручки (обсягу продажів за встановленими цінами).

Вміння застосовувати прийоми аналізу «витрати — обсяг діяльності — прибуток» забезпечує аналітичне обґрунтування управлінських рішень та сприяє ефективності управління підприємством у цілому.

Список використаних джерел

1. *Воронко Р. М.* Облік у зарубіжних країнах: Навчальний посібник. / Р. М. Воронко. — Львів: Магнолія, 2006. — 2009. — 744 с.
2. *Добровський В. М.* Управлінський облік: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В. М. Добровський, Л. В. Гнилицька, Р. С. Коршикова. — К.: КНЕУ, 2003. — 235 с.

Храпач А. І.,

науковий керівник — **Кудлай В. Г.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ЗАСТОСУВАННЯ ВИТРАТНО-ЦІНОВОГО АНАЛІЗУ В ТВАРИННИЦЬКИХ ГАЛУЗЯХ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ринкове середовище вимагає від с/г підприємств якісно нових підходів до прийняття управлінських рішень. Вони базуються на використанні ринкової ціни та собівартості продукції.

Витратно-ціновий аналіз — це заснований на функціонально-технологічній і поопераційній структуризації витрат інструментально-методичний апарат визначення та реалізації витратно-цінової стратегії підприємства, як провідного засобу забезпечення його прибутковості в ринкових умовах.

Першою складовою виступає **функціонально-технологічна структуризація витрат**, тобто виділення в складі витрат окремих їх частин за ознакою відсутності або наявності зв'язку з окремими показниками параметрами програми.

Наявність зв'язку між показниками виробничої програми та величиною відповідних витрат дозволяє стверджувати, що загаль-